

Abonamente:

1 Lună:
10 Lei sau 4 Ruble.
3 Luni:
25 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preț și învătători: preț jumătate.

ROMANIA NOUA

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Director: Dr. ONISIFOR GHISU

Iese în fiecare zi de lucru.

Prim-Redactor: Dr. Ion Matelu.

PLATA

PENTRU RECLAME
după
INVOLALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
Chișinău,
Uita Gogol No. 39.

Vitejii dela Mărășești la Chișinău

Iată, se împlinesc astăzi o lună de zile de când oștile României au intrat în capitala tinerei republici dintre Prut și Nistru. Ce altă față a luat în această vreme Basarabia! Parcă n'ar fi fost pe aici decând e lumea bolșevici și anarhie; totul e în rânduială, totul e în liniște, totul e aproape normal. Muscălimă ordinară și lacomă, care atâta vreme a stricat aerul acestei țări mândre și bogate, a fugit peste Nistru, de unde credem că nici odată nu se va mai întoarce...

Ce s'ar fi întâmplat oare în vremea aceasta, dacă oștile românești n'ar fi venit să scape mielul cel blând din gura lupului, dacă ele n'ar fi alergat să mântuie de peire Basarabia? De bună seamă că s'ar fi ales praf și cenușe de această țărișoară pe care sute de ani au udat-o cu sângele lor strămoșii noștri. Anarhia rusească ar fi înghițit-o.

Nici un om de omenie n'ar mai fi rămas viu întrânsa, nimic din ceea ce s'a făcut cu truda a zeci de ani, n'ar mai fi rămas nemicit, precum n'a rămas nimic pe urma Vandalilor și a Hunilor de acum o mie și cinci sute de ani.

Vitejii cari au ținut piept la Mărășești cu oastea celui mai mare general neamț, Makensen, păzind Moldova de nimicire, au curățit și acest colț de pământ românesc de nenorocirea care apăsa asupra fraților noștri moldoveni și le-au dat pulnă să-și alcătuiască în liniște țărișoara lor nouă, abia scăpată din vârtejul revoluției rusești. Ostașul român calcă astăzi, după o lună de zile de lupte, cu încredere nu numai în capitala Basarabiei, dar aproape întreg pământul acestei țări. Dușmanii, cari l-au trădat și batjocorit, astăzi se închină în fața puterii lui și fără să vrea recunosc că prin ei le-a venit și lor mântuirea. Și iată că, încetul cu încetul, nu numai Moldovenii, dar și streinii au început să se obișnuiască cu ostașul român și să se gândească cu groază la ce s'ar putea întâmpla, dacă odată și odată, Doamne ferește, el ar trebui să plece de aici acasă, la ai lui, lăsând Basarabia în grija fiilor ei... Toată lumea își dă seama că

viața și liniștea țării atârână astăzi și în viitorul apropiat numai de ostașul român, care cu sângele său a întărit fericirea țării.

Credința aceasta s'a putut ceti din ochii tuturor bunilor moldoveni și în zilele de 10 și 11 Februarie, la Chișinău, când în teatrul deschis de tână societate culturală, „Făclia” ei au putut vedea minunatul film cu luptele dela Mărășești. Cea mai frumoasă pagină din epopeea neamului românesc se desfășură cu acest prilej înaintea fraților noștri moldoveni, cari așa de puțin și-au putut cunoaște până acum neamul.

Soldatul român, care își iubește patria și neamul mai presus de orice; ofițerul, prieten și frate bun cu soldatul din tranșee, alături de care moare cu arma în mână; Regele, care de un an și jumătate nu mai e decât un tovarăș de luptă și de suferințe grele cu ostașii lui; Regina, care nu cunoaște nici o obșală în alinarea durerilor trușești și sufletești ale răniților sângerăți de glonțul dușman, — pământul Moldovei scormonit până în măruntaie de obuze și de tranșee — toate aceste vederi au dat fraților basarabeni o altă credință despre neamul nostru.

Mărășeștii, pe cari ei l-au văzut în aceste zile la Cinematograf, le-a dat încredințarea că de fapt poporul nostru nu e un popor de nemernici, cum ne batjocureau Rușii, ci un popor de viteji, pe care astăzi toată lumea îl prețuește și cinstește. Și mulți din cei cari credeau că vor vedea numai un film oarecare, ca la orice altă reprezentare de cinematograf, au înțeles din cele ce vedeau pe film și din cele ce li s'au spus în frumoasele conferințe (lecții) ale d-lor G. Tofan și I. Mateiu, că, dacă Basarabia n'a fost cucerită și nimicită de Nemți astăvară, dacă astăzi în locul unei țărișoare cucerite de Nemți, avem aici o țară slobodă și neatârnată, vrednicia este numai a vitejilor dela Mărășești. Și dacă ea n'a fost nimicită în iarna aceasta de bolșevismul rusesc, vrednicia este tot numai a acestor viteji, cari au alergat să scape și din această

Un atac cu baioneta (stăcu) la Mărășești

După mărturisirea tuturor popoarelor cari se luptă astăzi, nici un soldat nu e atât de dibaciu și de viteaz în atacul cu baioneta, ca soldatul român. Nemții, cari sunt foarte viteji când luptă ascuși la spatele tunului sau a mitralierelor, rămân îngrozii când se văd atacați de Români cu baioneta, și nici nu mai încearcă să lupte, ci fug mâncând pământ sau își ridică mânele în sus și se predau. Vitejia nemțească e în mășini, — cea românească în piepturile fiacărui nostru, cari pentru țară și pentru neam își dau totul, necurându-și nici viața.

primejdie frații.

Zilele de 10 și 11 Februarie — pot fi socotite astfel în istoria culturii Basarabiei, ca două zile mari, căci ele au făcut să se lege cu legături tot mai puternice Români din Basarabia de frații lor de peste Prut. Numele Mărășeștilor, pe care așa de puțini îl cunoșteau aici, de-acum s'a împărțit și în sufletele Moldovenilor. El va fi pomenit cu evlavie de toți fiii neamului, dar de Moldoveni el va fi de două ori slăvit, căci pe ei vitejii dela Mărășești de două ori i-au mântuit, acolo, pe câmpul cel mai grozav de luptă cu un dușman nebiruit până atunci, și aici, în țara pe care anarhia rusească o menise peirii.

O. Ghibu.

Suntem, prea blajini

Aceste cuvinte sunt scrise pe steagurile României. Le-am văzut strălucind în litere de aur, pe fiecare steag purtat de voinicii cari au adus în Basarabia liniște și rânduială.

E frumos și PAMÂNT și VOIE, dar e mai presus de tot pământul și de toată voia ONOAREA, pe care Rușii n'o cunosc, și PATRIA, al cărei farmec ei nu-l simt.

Orice basarabeian își dă seama, că locul lui nu poate fi aiurea decât în țara unde trăiește cinstea și iubirea de patrie, iar țara aceasta nu este Rusia, ci România

Apărătorul țării tale Moldovene!

de Locot. Virgil Tempeanu.

Smolț e la față și slab, Moldovene,
Căci soarele-l arse destul în tranșee;
Dar ochii sorb viața și suflet arată,
De țară vorbește-i, să-i vezi cum scânteie!

De dușman vorbește i să vezi cum s'aprinde
Privirea lui aspră. E mare mânia!
Vorbește-i de vatră și mângâie-l, frate,
In suflet el poartă adânc dărușia!

Puțină-i e pâinea și haina-i e proastă
Sub haina-i săracă e inimă, frate,
Ce răbdă și tace, căci știe că țara
O inimă are, ce pentru el bate.

Odihna lui, frate, ca pâinea-i, calică;
Din leagăn cu truda frație el face;
Dar n'a stat pe gânduri să-ți deie, sârmanul,
Din tihna-i puțină odihnă și pace.

In el ni-i nădejdeă clipitei ce vine,
Căci el ne croiește a țării hotare.
In el este țara de mâine, cea nouă,
Pe care-o tocmeste și dreptă și mare.

De calea ț-o taie, zâmbește-i și-i spune
In graiul tău dulce o vorbă de frate!
O clipă s'o crede în satul, ce-acuma
L'asteaptă să vină, acolo, departe...

lui Alexie. Frumoasă perspectivă are d-l general Astașev și aliații lui. Dar până când vom răbda noi Moldovenii pe veneticii, pe toți dușmanii țării noastre? Dintr-o parte ne amenință Rușii bolșevici, din alta ne amenință Rușii nebolșevici.

Când se va sfârși odată blajinia noastră?... Mi se pare că aceasta e un semn de slăbiciune! Ca să isprăvim odată cu Rușii, trebuie să le spunem în ochi că ei sunt dușmanii noștri. Astașev și aliații lui, au declarat războiu și încearcă să alunge „Statul Țării” Basarabiei și să răstoarne guvernul acesteia. Statul nostru e în pericol! De bolșevicii (lui Troțchi) cari au declarat războiu mamei noastre România, ne apără frații noștri români. Așteptăm noi ca și de Astașev tot ei să ne apere? Ce trântori pretențioși suntem! Păcat, că ne cheamă Români. Destul răbdare! Să se însemineze odată orizontul țării noastre! Astăzi frații noștri români sunt în război oficial cu bolșevicii (Troțchi), iar noi stăm ca niște privitori. Să ne închipuim, că bolșevicii propun României pacea cu o singură condiție: ca să părăsească Basarabia și că România, împinsă de împrejurări grele, primește această condiție? Ce vom face atunci noi Basarabienii? Năvala sălbatecă a bolșevicilor în țara noastră ar urma numai decât. Numai o singură scăpare este pentru noi: Republica noastră ca stat independent trebuie imediat să se înleagă cu România și să declare războiu bolșevicilor și tuturor acelor, cari ne amenință independența noastră.

Destul am fost robi! Destul am fost blajini!

D. Bogos

Datoria noastră față de Poloni (Leși)

Telegrama ne aduc știrea că Polonii de pretutindeni se ridică împotriva tratatului de pace dintr-puterile Centrale și Ucraina, prin care o parte din pământul polon trece în stăpânirea acestei țări. Ei numesc această înstrăinare „a patri împărțite a Poloniei”, deoarece înțeleg dat Ucrainei facea parte atât din vechiul stat polon, cât și din așa zisul „stat” pentru Poloni, alcătuit de curând de către Austro-Germani din ceea ce luaseră dela Ruși.

Fată de acest fapt și de mișcarea Polonilor, fără voie gândim ni se duce la vorba unui mare scriitor francez dela 1848, care ne a numit pe noi „neținea mereu jertfita”. Aidoma s'au petrecut și se petrec astăzi cu nefericită Poloni; ea a fost și este și azi jertfita. Acum o sută și mai bine de ani, a fost desființată ca stat, în trei rânduri fiind împărțită de cele trei stăpâniri vecine: Rusia, Austria și Prusia. S'a sfârșit cu Polonia, a zis atunci, în era din urmă încercare sângeroasă de împotrivire, marelui ei erou din acele vremuri, Francisc Kosciusko, și tot așa au dovedit cele două mișcări pentru libertate de acum vreo 80 și 50 de ani — înabuzite în sânge. S'a sfârșit cu Polonia — dar sufletul polonez a trăit și a rodit cu inelșugare, deoarece noroadele luminate și cu simțire națională nu pier sub oricât de grele stăpâniri s'ar afla. Cu toate că Polonia a încetat de-a mai fi un stat, Polonii au trăit și-au putut să trăiască viața vie de neam, dând omenirii frunți ai gândirii și simțirii adevărate, din cari amintim aici pe cei doi scriitori mai cunoscuți, Miskiewicz și

Sienkiewicz, ale căror lucrări în limba polonă sunt azi comori ale culturii omenescii. Iar astăzi, când libertatea neamurilor mici și robite e scrisă pe steagurile unuia din cele două tabere ale marelui războiu, Polonia speră și așteaptă cu credință ziua libertății, în vreme ce pământul ei a îndurat toate grozăviile războiului. Pentru potolirea suferințelor ei sbuciumat, Puterile Centrale au socotit că e de-ajuns, potrivit mai mult în intereselor lor, să alcătuiască un fel de stat polonez, împrejurul Varșoviei, din pământul polonez luat prin războiu dela Ruși. Dar zilele acestea, cum se știe bine, o parte din această întocmire politică a fost dată Ucrainei de Puterile Centrale (Germania) prin tratatul de pace de curând încheiat. Prin urmare Polonia s'a văzut iarăș înșelată și stăpânită. Pentru care s'a și ridicat napraznic, unde și'n ce chip a putut, chiar „sub pumnul de fier” al stăpânirii de războiu, ca să-i înfrunte pe cei ce nu țin seama de drepturile și onoarea unui norod, ci numai de interesele lor cele mai apropiate. Polonia s'a ridicat rănită, mândră și increzătoare în dreptul ei la viață — la Viena, Cracovia și Lemberg, sub Austriaci la Varșovia sub Germani, ca și în orașele din Apusul Europei.

E gata să arunce coroana de spini de la Varșovia, geme și strigă să fie îndreptată, suferă și nădăduște, se sbuciumă și mărturiseste că e gata să primească și alte obezii (cătușe), de cât sa îndure faza împotrivire „a patri împărțite a Poloniei”, cum s'a zis tocmai când de peste mări și țări, din zăngănitul armelor, bubuitul tunurilor și vaețele celor ce se jertfesc, se aude cuvântul de mântuire al noroadelor robite. Și e tare și hotărâtă Polonia, odată ce știe că dreptatea e cu dânsa — și mai știe că „dreptatea se poate amana un ceas sau două, un an sau doi, o sută sau două, dar e sigură ca viața și ca moartea”, cum a zis idealistul Carlyle. De aceea toți trebuie să sprijine Polonia în mișcarea și dorințele ei legitime, mai ales toți cei cari cunosc durerea fraților în robie, toți cei cari așteaptă zorile libertății, și ale înfrățirii popoarelor, toți luptătorii pentru mai bine și toți iubitorii de pace. Noi Români în deosebi, pe cât se poate trebuie să fim în rândul cel din față, în sprijinirea nădejdelor și luptei Polonilor. Am avut acelas trecut de mărire și aproape acelas trecut de suferințe, deși ne-am dușmanit și luptat pe vremuri; îndurăm aceiași stare de robie de la aceiași aprigi dușmani și nădădușim un același viitor de viață națională, de pace și prosperitate. Ca și noi, ei cer libertate, unire și ocărmuire națională. Astfel că în aceste vremuri mari pentru ei și pentru noi, e o datorie a-i îndemna și sprijini în luptă, urându-le delință izbândă — dându-ne bine seamă că strigând astăzi „trăiască Polonia întregită și liberă” e tot una ca sfânta noastră dorință „Trăiască liberă și întregită România tuturor Românilor”.

D. Munteanu-Râmnic

Autochefalia bisericii BASARABENE

În legătură cu declararea neatârării Republicii Moldovenești în cercurile conducătoare ale preșimii basarabene s'a pus în discuție chestia autochefalității bisericii basarabene.

Pentru a hotărâ această chestie Clerul eparhial are de gând să cheme soborul bisericii basarabene.

